

Pallium Archiepiscopo concedit.

Stipoli Episcopatus quoque inferius annotandos Ecclesie tue Metropolitanico jure subiectos tibi tuisque successoribus nihilominus confirmamus, videlicet Eleutheropolim, Casiopolim, Poliftrios, ViliKios Morenos. Palleo vero quod tibi ex Apostolica benignitate contulimus infra tuam Ecclesiam ad Missarum solemniam uti memineris, his diebus videlicet Nativitate Domini, festi- tate promartyris Stephani, Circumcisione Do- mini, Epiphania, Hyppanti, Dominica in ra- mis Palmarum, coena Domini, Sabbatho San- cto, Pascha, feria secunda post Pascha, Ascen- sione, Pentecoste, tribus festiuitatibus Beate Marie, Natali Beati Joannis Baptiste, solem- nitatibus omnium Apostolorum: Commemora- tione omnium Sanctorum, dedicationibus Ec- clesiarum, consecrationibus Episcoporum, or- dinationibus Clericorum, Ecclesie tue princi- palibus festiuitatibus, & consecrationis tue an- niversario die, jura quoque ac bona ejus, di- gnitates, & libertates ipsius, necnon antiquas, & rationabiles consuetudines auctoritate Apo- stolica confirmamus, & tam tibi, quam eidem Ecclesie firma, & illibata manere sancimus, Cimiteria quoque Ecclesiarum, earumque be- neficia &c. usque censura canonica compesca- tur. Prohibemus insuper ne Presbyteri Capel- lani Ecclesiarum &c. usque irritum habeatur. Prohibemus insuper ne interdictos, vel excom- municatos tuos &c. usque oporteat ligatum, absolvi.

Clausula.

Decernimus ergo ut nulli omnino homi- num &c. usque visibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum &c. usque districta subiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco &c. usque preemia aeternae pacis inueniant. Amen.

Dat. die 20. Maji 1213. Pont. An. XV.

Datum Laterani per manum Johannis San- ctae Marie in Cosmedin Diaconi Cardinalis San- ctae Romanae Ecclesiae Cancellarii xi. Kalendas Junii Indictione xv. Incarnationis Dominicae anno MCCXIII. Pontificatus vero Domini In- nocentii Papae Tertii Anno Decimoquinto.

LXXXV.

Delegatis Apostolicis mandat, ut Constitutio- nem quandam Henrici Constantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Ecclesiasticam editam, elargitionisque erga Ecclesias impe- dientem irritam declarent.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Cardicen. & Sidonien. Episcopis, & Archi- diacono Davalien.

Quae fuerit Henrici Con- stitutio.

Ad nostram noveritis audientiam per- venisse, quod charissimus in Christo filius noster, Henricus Constantinopolitanus Imperator Illustris, Constitutionem cum suis Baronibus edidit, quae vergit in periculum ani- marum, & est contraria prorsus Ecclesiasticae libertati, videlicet, ut nullus possit de suis pos- sessionibus in vita, vel ultimo Testamento, ali- quid Ecclesiis elargiri.

Mandatam. de ejus irrita- tione.

Cum igitur Constitutio hujusmodi tam divinis, quam humanis sit legibus inimica, di- cretioni vestrae per Apostolica scripta manda-

mus, quatenus ipsam auctoritate nostra decer- natis, frivolum, & inanem, & nullo modo ser- vandam.

Datum Laterani 10. Kal. Junii Anno De- cimoquinto.

LXXXVI.

Confirmatio bonorum ac Privilegiorum con- cessione Ecclesiae Corinthiensi.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Gualtero Corinthiensi Archiepiscopo, ejus- que successoribus canonice substituen- dis in perpetuum.

Dat. die 21. Maji 1213. Pont. An. XV.

Ex Baluz. lib. XV. Epist. 58.

Exordium.

Quanto diligentius, & utilius vas ele- ctionis, & Doctor gentium Corin- thiorum instruxit Ecclesiam sicut ejus ad illos Epistolae missae declarant tanto stu- diosius, & cautius nos oportet insistere, ut eam in ipsius forma doctrinae sub Apostolice Sedis magisterio conservemus, quae nuper eandem ad ipsius obedientiam revertentem affluentem beni- gnitate suscepit. Quo circa Venerabilis Frater in Christo propter specialem ipsius Corinthiensis Ecclesiae charitatem tuam volentes personam propensius honorare propriis manibus conse- cravimus in Pontificem, & palleo insignivimus, pontificalis videlicet officii plenitudine, ut nihil tibi ex aliqua parte desit, quod ad Metropoliti- cam pertinet dignitatem. Quia vero nos sup- pliciter exorasti, ut eandem Corinthiensem Ec- clesiam cui Deo auctore praesse dignosceris, dignaremur Apostolici privilegii munimine ro- borare, nos tuis justis postulationibus annuen- tes, eam sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus. & praesentis scripti privilegio com- munimus statuentes, ut quascunque possessio- nes &c. usque illibata permanent. In quibus haec &c. usque vocabulis locum ipsum &c. usque pertinentiis suis, Casale quod dicitur Enoria, Casale quod dicitur Petricia, Casale quod dicitur Palagia, Casale quod dicitur Calemata, Ca- sale quod dicitur Cyrilla, Casale quod dicitur Succhyna, Casale quod dicitur Sorados, Casale quod dicitur Lavenicia, Casale quod dicitur Clenna, Casale quod dicitur Sarman, Casale quod dicitur Crata, Casale quod dicitur Quar- rata, & Casale quod dicitur Sandycia, cum om- nibus pertinentiis eorundem, Episcopatus quo- que inferius annotandos Ecclesiae tuae metropo- litico jure subiectos tibi, tuisque successoribus nihilominus confirmamus, videlicet Cephalo- nensem, Jacint, Demelant, Malasevia, Argos, Gilas, & Gimenes. Palleo vero quod tibi ex Apostolice Sedis benignitate contulimus infra tuam Ecclesiam &c. usque solemnitatibus Beatorum Theodori, & Stratilatis Martyrum, & consecrationis tuae anniversario die ad haec ipsi Corinthiensi Metropoli suam Provinciam con- firmamus. Jura quoque, ac bona ejus, digni- tates & libertates ipsius, necnon antiquas, & ra- tionabiles consuetudines auctoritate Apostolica roboramus, & tam tibi, quam eidem Ecclesiae firma, & illibata manere sancimus. Cimiteria quoque Ecclesiarum, earumque Beneficia &c. usque

Corinthien- sem Ecclesiam sub Apost. in- scribitur protec- tione.

Eique bona omnia confir- mat.

Privilegia ei concedit.

Clausula.

usque censura canonica compescatur. Prohi- bemus autem ne Presbyteri Capellani &c. usque irritum habeatur. Prohibemus insuper ne in- terdictos, vel excommunicatos &c. usque oporteat ligatum absolvi.

Decernimus ergo ut nulli omnino homi- num &c. usque visibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolice auctoritate: Si qua igitur in futurum &c. usque districta subiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco &c. usque praemia aeternae pacis inueniant. Amen.

Dat. die 21. Maji 1213. Pont. An. XV.

Datum Laterani per manum Johannis San- ctae Marie in Cosmedin Diaconi Cardinalis San- ctae Romanae Ecclesiae Cancellarii xi. Kalendas Junii Indictione xv. Incarnationis Dominicae anno MCCXIII. Pontificatus vero Domini In- nocentii Papae Tertii Anno Decimoquinto.

LXXXVII.

Ex Baluz. Epist. 114.

Castrum Nimphae ad Romanam Ecclesiam per- tinentis Jacobo Papae Consobriano, ejusque Ma- riscalco in Feudum conceditur.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Nobili Viro Jacobo Consobriano, & Mare- scalco Nostro.

Exordium.

Cum ejus vices geramus in terris, qui unicuique secundum sua merita legi- tur redditurus, his qui Apostolice Sedis obse- quio, & pro ea etiam periculum se exponunt ma- gnifice debemus, & volumus respondere, qua- tenus sic labores eorum remuneremus in ipsis, ut alios ad nostrum servitium inducamus. Olim siquidem cum Marcoaldo Dei, & Ecclesiae ini- micus in devotos Apostolice Sedis, & charissimi in Christo filii nostri Federici Siciliae Regis illu- stris fideles quasi defeviret impune, ac Siciliam ex multa parte ferro flammaque vastaret, Re- gnum sibi usurpare disponens, ut eidem Regi, quem inclite recordationis Constantia Impera- trix tutela nostra commisit, & Regno cuius Ba- lium nobis testamento reliquit, necessarium, & expectatum diutius subsidium prestaremus mi- litibus, quos pecunia nostra conduximus, te du- ximus preferendum, & in Siciliam curavimus destinare; tu ergo de mandato nostro Regnum ingressus, post multas anxietates, sollicitudines, & labores, de Frederico in Calabria, & Mar- cualdo in Sicilia faciente Domino mirabiliter triumphasti, memoriale comparans nomen tibi, & famam Apostolice Sedis extollens, quam praedictus iniquus nitebatur in illis partibus abolere. Cumque per viarum discrimina sub inclementia temporis, & aris intemperie victor ad nostram praesentiam redivisses, eam gratiam in fratrum nostrorum oculis invenisti, ut diligentius atten- dentes, quantum pro te Apostolica Sedi accessis- set honoris, laboribus tuis magnifice responden- dum assererent, & non solum consulerent, sed eum instantia plurima postularent, ut tibi cura- remus manifice respondere. Nos ergo tuis re- spondere laboribus, & utilitatibus providere volentes, Castrum Nimphae, quod quondam inclite recordationis Cencio Frajapani, & O. & E. nepotibus ejus bonae memoriae Eugenius Pa- Bull. Rom. Tom. III.

Jacobus Mil- itiae Pontificis Praefectus.

De Apost. Se- di oprime- meritis.

pa praedecessor noster pro octingentis libris de- nariorum Lucensium obligarat, & nos ab eorum haeredibus jam pridem recollectimus pecunia, consignata, & apud nobilem Viro Bononem de mandato Senatus Judicaria auctoritate de- posita, pro qua fuerat obligatum, cum omnibus pertinentiis, & utilitatibus tibi pro summa mille librarum provenientium de Senatu, de fratrum nostrorum consilio obligavimus tamen tam a te quam tuis haeredibus detinendum donec praedicta pecunia tibi, vel eis esset integre persoluta ex tunc ad Romanam Ecclesiam libere reverfu- rum. Ne autem si fructus quos ex eodem Castro perciperes computare cogeres in sortem, plus ad incommodum, quam commodum tuum haec obligatio redundaret, vel si aliud faceres pro temporali lucro animae dispendium patereris, cum sis obsequiis nostris in Marscalciae officio deputatus, praedictum Castrum tibi tanquam Marscalco nostro de solita Sedis Apostolice li- bertate concessimus; ita tamen, quod haec no- stra concessio nec nobis, nec successoribus no- stris praedictum generaret, quominus illud re- colligere valeremus, feudo tamen tua vita du- rante. Cum igitur tibi persolverimus pecuniam pretaxatam, & tu nobis legitimam refutationem feceris super ea, ne super feudo ipso propter hoc valeas molestari, illud tibi juxta praedicta con- cessionis tenorem auctoritate Apostolica confir- mamus, & praesentis scripti patrocinio com- munimus.

Castrum Nimphae quo- jure ad Apost. Sedem perti- neat.

Sub quibus conditionibus Jacobo con- ceditur.

Clausula.

Nulli ergo &c. concessionis, & confirma- tionis &c. usque incursum.

Datum Laterani sexto idus Junii, Pontifi- catus nostri anno decimoquinto.

Datum die 8. Junii 1213. Pont. An. XV.

LXXXVIII.

Confirmatio Bonorum, ac Privilegiorum con- cessione Monasterio S. Cosmae de Vicovario, quod sub Apostolica recipitur protec- tione.

lib. Epist. 120.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Abbati Sancti Cosmae de Vicovario ejusque Fratribus tam praesentibus quam futu- ris regularem vitam professis in perpetuum.

Quotiens postulatur a nobis, quod Reli- gioni, & honestati convenire digno- scitur, animo nos decet libenti con- cedere, & juxta petentium voluntatem consen- tancum rationi congruum suffragium impertiri. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Mona- sterium ipsum Sancti Cosmae, quod ad jus, & proprietatem Beati Petri specialiter pertinet, ad exemplar felicitis memoriae Coelestini Papae Prae- decessoris nostri sub Beati Petri, & nostra pro- tectione suscipimus, & praesentis scripti privile- gio communimus. In primis siquidem statuen- tes, ut Ordo Monasticus &c. usque illibata per- maneat in quibus haec &c. usque vocabulis. Lo- cum ipsum in quo praefatum Monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis, Sanctae Marie de Marciello, Sancti Petri de Ferrata, Sanctae

Proemium.

Monasterium sub S. A. pro- tectione suscipit.

Suisque in- bonis conser- vat.

Marie de Cantalupo, & Sancti Felicis Ecclesias, cum omnibus pertinentiis suis, jus quod habetis in Ecclesiis Sancti Salvatoris, & Sancti Nicolai de Cantalupo, Ecclesiam Sancti Angeli Rocca. In Vicario Ecclesiam Sancte Lucie cum pertinentiis suis, Ecclesiam Sancti Januarii de Catignano cum pertinentiis suis, Ecclesiam Sancte Eugenie cum pertinentiis, quinque denarios Papienses, quos a Monasterio Sancti Clementis Tyburtini percipere debetis, Casalem Certiti Plani, & Casalem in Martianello cum pertinentiis suis ad hæc statuimus, ut idem Monasterium vestrum nulli nisi Romano Pontifici sit subiectum, nec ab eo quicquam ab alio aliquo Clerico, seu Laico exigatur, excepto uno prandio, quod Tyburtino Episcopo cum septem tantum personis semel in anno si ipsum ad Monasterium vestrum venire contigerit persolvatis. Christma vero Oleum Sanctum &c. usque quod postulat impendat. Præterea quatuor molendina de Precis, quæ sedent in pede Ripæ Sanctorum Cosmæ, & Damiani, molendinum quod sedet sub fonte Piccaroli, sedium molendini in rivo de Runci, molendinum in eodem loco, quod habetis cum Johanne de Runci, & terram quam habetis in tenimento Sambuci, vobis nihilominus auctoritate Apostolica confirmamus. Sepulturam præterea ipsius loci &c. usque nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernimus ergo &c. usque vobis omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Ad indicium autem hujus perceptæ a Sede Apostolica libertatis duas libras cere nobis, nostrisque successores annis singulis persolvatis. Si qua igitur in futurum &c. usque districtè subiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco &c. usque præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dar. die 13. Junii 1213. Pont. An. XV.

Datum Laterani per manum Johannis Sancte Marie in Cosmedin Diaconi Cardinalis S. R. E. Cancellarii Idibus Junii, Indictione de cima quinta, Incarnationis Dominicæ Anno MCCXIII. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii anno decimoquinto.

LXXXIX.

Confirmatio sententiæ a Delegatis Apostolicis late contra Priorem Monasterii de Charitate Antiliodorensis Diocesis.

Inno. Epist. 144. Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Trecentis, & Meldensi Episcopis, & Abbati Latiniacensi Parisiensis Diocesis.

Questionis status.

EX parte Cluniacensis Abbatis fuit propositum coram nobis, quod cum ipse ad probandam coram dilecto filio Abbate Sancte Genesee Parisiensis, ac conjudicibus suis Monasterii de Charitate læsionem enormem, quam in alienatione possessionum suarum incurrerat, & inveniendam pecuniam Templariis refundendam diligenter, & sollicitè laboraret, jamque magnam partem pecuniæ sine ipsius Monasterii gravamine invenisset, ac spem concepisset de inveniendo residuo meliorem, Gaufridus tunc Prior ejusdem Monasterii Antiliodorensis Diocesis, ne ipsius Abbatis studium

super hoc fortiretur effectum nequiter studuit impedire. Nam cum Abbas præcepisset eidem, ut de his, & aliis, quæ ad ordinem pertinent tractaturus ad Capitulum generale accederet, quod inflabat ipse quendam Clericum Abbatem apud Sezanniam ad appellandum transmissit, sicut idem Clericus assererat. Tunc Abbas prædictus per hujusmodi machinationes, & studia videns super probationes læsionis enormis, & solutione Templariis faciendâ necnon, & aliis utilibus procurandis impediri processum, disciplinamque monasticam dissolvi penitus, & elidi versus idem Monasterium, licet jam instaret dies celebrandi Capituli generalis, duxit celerius festinandum, volens super hoc cum ejusdem loci Conventu habere tractatum, ac de mandato nostro corrigenda, corrigere, ac statuere statuenda, præsertim cum de novo nostris fuisset litteris redargutus, quod se in corrigendis excessibus Subditorum, in Abbatis, & Prioribus sibi subiectis exhiberet tepidum, & remissum, ac nos mandavimus eidem, ut appellatione remota corrigeret, & reformaret in illis, quæ correctionis, & reformationis officio cerneret indigere. Verum Gaufridus prædictus captato favore servientium nobilis viri Comitis Nivernensis prævenit Abbatem, & Conventum suis mendaciis circumvenit, in Capitulo asserens quod Abbas de Monasterio ipso omnes proponebat eicere, & de Cluniaco inducere alios numero pauciores. Cum ergo Abbas prædictus per servientem ipsum cum injuria expellentes, Villam, & Claustrum Portas firmiter obleraret, & cum illic Abbas postmodum advenisset ipsi, & aliis viris religiosis, qui comitabantur eundem Villam imprudenter, & Claustrum denegarunt ingressum. Verum tamen quidam de Monachis Monasterii antedicti zelo devotionis accensus, quendam portam Villæ postquam Abbas, & Socii ipsam, & alios circumierant, reverenter reseravit eidem, quam iidem ingressi primam partem Claustrum, quam quidam Monachi eodem zelo ducti aperire curarunt, secundum consuetudinem Ordinis intraverunt, hoc comperto Gaufridus, & Monachi, ac servientes armati, quos idem Gaufridus ad hanc præparaverat victuam, de Campanilibus, & eminentioribus locis in Abbatem, & Socios lapides grandes, & densos crudeliter projecerunt. Verum tamen misericors Dominus miraculose Abbatem servavit illæsum, licet in equum ejusdem plures magni ponderis projecti lapides extitissent adeo quod idem equus in quatuor locis apparuit vulneratus. Tunc Abbas tam atrocibus affectus injuriis cum illi projicere lapides non cessarent censuit furori cedendum, & equo laxato fugam petiit, & se recepit in Villam, quam quidam Burgensis errantem inveniens, & quasi de mortis periculo erutum trementem totis artibus, & pallentem misericordia motus duxit in domum suam, & curam ejus egit filialiter, & devote, in illo autem conflictu, quando Abbatem, & Socios lapidibus voluerunt obruere, quidam Servientes, & Monachi majorem portam cum gladiis, & fustibus exeuntes Sarcinulis oneratos retinere tres equos, uno de Abbatis Servientibus vulnerato, sed & iis Gaufridus, & ejus complices non contenti, quin immo malis adicientes pejora Balivos Comitis memorati in grave præjudicium

Abbatis Monasterii de Charitate servit in Abb. Cluniac.

Pene in eum inhiat ab Abbate Cluniacensi.

Non respicit.

Quid actum postea sit, ut rediret ad eos.

cium Monasterii, atque Villæ ad suorum defensionem facinororum, & juris oppreliionem, necnon Abbatis, & Ordinis advocarunt quorum præsentia, & favore Campanilia, & alia loca editiora armis, arcibus, balistis, & lapidibus muniunt de nocte, ita celebrantes excubias cornibus, cantilenis, fistulis, & clamore, ac si castrum obsessum ab hostibus custodirent; quamquam Abbas per violentiam irrumpere Claustrum, etiam posset, nullatenus noluisse, sed nobis vindictam potius reservare. Attendens igitur idem Abbas, quod Gaufridus, & sui nullam admonitionem admitterent, semper Claustrum Curie, ac majoris Ecclesie, necnon omnibus aditibus offeratis per quos ad eos haberi posset accessus, habito virorum religiosorum consilio ipsius Gaufridi, & complicitum ejus culpis clarescentibus evidenter, ipsum tanquam inobedientem, rebellem contumacem, & dilapidatorem sententialiter amovit a regimine Prioratus; & tam ipsum, quam omnes sibi taliter adherentes vinculo communicationis innodans, Ecclesiam suppositis interdicto, donec redeuntes ad eorum consuetudinem satisfacerent de tam enormibus excessibus, & offensis; ipsi vero semper prioribus ad pejus; Sententias in eos sic latas rationabiliter non servantes, pulsatis Campanis divina presuntur solemniter celebrare. Ceterum cum equi ducebantur ad aquam ab hominibus Comitis antedicti, quos introduxerunt in Villam contra ipsius, & Monasterii libertatem septem ex eis capti fuerunt, reliquis effugatis. Idem etiam ceperunt Servientes Abbatis in Villa, in qua Comes præfatus nullam habet justitiam, licet in nullo præfati excesserint servientes, omnes præterea Villæ portas, & aditus per quos intratur in eam, postmodum obstruxerunt non patientes intrare quempiam peditem, vel equitem ad Abbatem. Quod si quisquam ingrederetur ignotus, custodes perquirebant ipsum, ne ferret litteras, vel mandatum. Abbas igitur taliter impeditus, & affectus tædio, ac languore, quoniam Clunici Capitulum annum non poterat celebrare, in quo de sæpediti Monasterii reformatione potissimum, & pecunia Templariis refundenda, tractare, ac ordinare cum Abbatis, & Prioribus disposuerat, ne tunc Abbates, & Priores inaniter laborassent, neve propositum ejus circa relevationem ejusdem Monasterii suo privaretur effectu, vocatis ad se Abbatis, & Prioribus idem Capitulum apud Charitatem celebrare decrevit, credens auctoritate, ac præsentia tantorum Virorum posse præfatos rebelles a sua pertinacia revocari. Venerabilis quoque frater noster Gebennensis Episcopus, & H. Remensis Archidiaconus, sicut suis nobis litteris intimarunt, accesserunt Cluniacum ad Capitulum Generale, sed cum Abbas se per suas litteras excusasset, quod illuc ire nequiverat a Priore, ac Monachis de Charitate, quos inobedientes, & rebelles invenerat graviter impeditus, & Definitorum Capituli ad Charitatem cum congregatis ibidem Prioribus, evocasset, ut ibi tam de rebellionem Prioris, & Monachorum, quam de aliis agendis communiter tractaretur, iidem Definitores cum Prioribus ad mandatum Abbatis, & Episcopi, & Archidiaconi ad preces ipsorum cum ipsi, usque ad Castrum quod Marchia dicitur accesserunt ibidem Definitoribus, & Prioribus remanentibus, iidem Episcopus, & Archidiaconus ad præfatum Villam iverunt, de pace cum sæpedito Abbate, & Priore, ac Monachis ipsius Monasterii locuturi, sed invenerunt januas obferatas rogaverunt autem eos quos viderant supra muros, ut ipsos permitterent introire. Qui responderunt eis quod sine Prioris mandato nullatenus ipsis pateret ingressus. Cum ergo quidam Serviens Comitis memorati interrogasset, qui essent, & ipsis respondentibus didicisset, rogatus ab eis ad Priorem accessit, ut ipsis ingrediendi licentiam impetraret. Quo moram diutius protrahente, idem Archidiaconus divertit ad aliam Villam portam, tentans si alium ingressum possent habere, sed nihil omnino profecit. Ad ultimum vero post expectationem non modicam Serviens Comitis responsum hujusmodi reportavit, quod non ingrederentur ullo modo, eo quod ad Capitulum accesserant generale, sic ergo passi repulsi, ad Marchiam redierunt. Die vero sequenti præfatus Episcopus, Magistrum Philippum Nivernensem Officiarium rogavit, ut Priorem adiret, & sibi, & Archidiacono impetraret ingressum, quia loqui de pace cum eo, & suis fratribus affectabant. Ipse vero cum Priore locutus sic respondit eidem, quod Prior ipsos nullo modo intrare permitteret, nec ipse ad Episcopum iret, neque loqueretur cum eo. Tertia quoque die cum Diffinitores, & Priores ad sæpeditam Villam simul proposuissent accedere, tentaturi si cum Priore, ac Monachis possent loqui, & habere ad Abbatem accessum, Servientes sæpediti Comitis advenrunt, inhibentes eis ne ad Villam accederent sæpeditam in personis, & equis eorum gravia pericula intentando. Adiecerunt etiam quod, si possent eisdem Episcopum, & Archidiaconum introducerent, sed si cum Diffinitoribus, & Prioribus irent nullo modo permitterentur intrare. Ipsi igitur illic venientibus occurrit Thesaurarius Turonensis, & ad quandam portam duxit eosdem, ad quam post expectationem non modicam cum difficultate maxima stipatis militibus, & Servientibus, equis armatis, & Monachis magnos ferentibus baculos venit Prior, cui proposuerunt præsentibus Thesaurario supradicto, Bituricensi Cantore, Antiliodorensi, Archidiacono, aliis pluribus, verbum pacis ostendentes damna, quæ poterant ex hac discordia provenire, & quam gravis infamia occasione disensionis ipsius, non solum eis, sed & religionis aliis imminere. Ad hæc obtulerunt eidem ex parte Diffinitorum ipsorum, quod parati erant corrigere, si qua essent tam circa ipsum, Abbatem, quam eisdem Priorem, & Monachos corrigenda cum auctoritate Capituli Generalis per Sedem Apostolicam approbati potestatem haberent corrigendi excessus tam in capite, quam in membris. Ipse vero respondit quod de Diffinitorum correctione, vel Generalis Capituli non curabat, cum non nisi coram nobis, ad quem appellaverat, ut dicebat, de spiritualibus responderet, & de temporalibus non nisi coram Comite memorato, in cujus erat custodia constitutus, nec aliquod verbum pacis, aut compositionis alicujus admittret quamdiu Abbas in eadem Villa maneret. Afferunt enim, quod Monasterium Cluniacense aliquando gravatam eisdem, & ipsi Priori extiterat nuntiatum quod

Bull. Rom. Tom. III.

V 2 Abbas

Abbas illum a Prioratu proposuerat amovere, & Monachos in domibus aliis collocare. Propter quod ipsum illic noluerunt recipere venientem. Ad hæc autem rogarunt eundem, ut ipsos loqui permitteret cum Abbate. Qui post multa consilia dixit eis, quod ipsum Episcopum solum loqui cum eo præsentibus suis, & Comitibus Servientibus pateretur, ita quod quocumque ipsi vellet exiret. Porro extra Villam præfata Archidiacono remanente ad Abbatem solus Episcopus accessit, proponens eidem, quæ sibi videbantur in facto huiusmodi expedire. Abbas vero respondit quod Monachos ejusdem Monasterii tanquam bonus Pater in spiritu mansuetudinis paratus erat recipere si tanquam boni filii venirent ad ipsum, & cum eis quantum secundum Deum posset, cum Religiosorum virorum dispensaret, atroces injurias quas eidem intolerant remissurus, cum enim pro ipsorum utilitate ad eorum accesserit Monasterium, portas Villæ sibi clausurunt, quibus per quosdam ex fratribus referatis, cum Monasterium sicut Pastor Ecclesiæ, ac Villæ Dominus ingredi voluisset violenter a Monachis est repulsus, qui equos capientes ipsus, & a turribus Monasterii eum ingentes lapides jacentes equum suum graviter vulneraverunt, ipsum divina misericordia protegente, ac tres Servientes capti a Servientibus Comitibus Villam cum Monachis observantibus extiterunt: unde ad Domum cujusdam Burgensis, in qua manebat declinaverat necessitate compulsus. Præterea asseruit plurimum se dolere quod executio mandati Apostolici de alienatis possessionibus revocandis, extiterat impedita, cum propter hoc ad deliberandum, & tractandum cum ipsis specialiter accessisset proponens se jam magnam partem pecuniæ, nisi staret per eos sine difficultate, ac damno Monasterii invenisse: Audito igitur Abbatis responso ad Priorem, & Monachos rediit in Curia Monachorum, & verbum pacis illis proposuit diligenter dicens quod benignum responsum receperat ab Abbate, ac ex parte Generalis Capituli dixit eis quod libenter corrigerent circa eundem Abbatem, vel ipsos si esset aliquid corrigendum. Monachi vero dixerunt quod de Abbate, vel Diffinitoribus, seu Generali Capitulo non curabant, nec pacem ipsorum, vel per eos etiam requirebant. Prior vero addidit, sicut prius, quod quandiu Abbas esset in Villa, sive in Prioratus officio remaneret, sive removeretur ab illo nullum admitteret verbum pacis. Cum igitur aliud a Priore, ac Monachis responsum habere dictus Episcopus nequivisset. Priorem interrogavit eundem si ab ipso, & suis essent securi ad suum Abbatem Monachi venientes. Ipse vero respondit, quod guerram nemini faciebat, & cum idem Episcopus insistisset, ut sibi plenius responderet sic ait, quod securitatem alicui non præstabat. Et statim Lethericus Serviens Comitibus antedicti, ipso Priore præsentem, nec contradicente, subiunxit quod si Cluniacenses Monachi de cæteris tangerent Villæ portas, & equos amitterent, & peronis periculum immineret: prohibens nihilominus, ne amplius apud Marchiam ejusdem Comitibus Castrum, in quo prius hospitati fuerant, remanerent; egressus igitur Villam Episcopus antedictus, ad Diffinitores, & Priores rediit cum Archidiacono memorato; a quibus interrogati

si boni aliquid invenissent, aut proficissent in aliquo commonendo, exposuerunt eidem quod fecerant diligenter. Ipsi vero juxta muros Villæ sedentes suum Capitulum ordinarunt, & habito diligenti tractatu suam sententiam formaverunt, quam Diffinitores redactam in scriptis, præfatis Episcopo, & Archidiacono convocatis, & audientibus promulgarunt, Gaufridum Priorem ejusdem Monasterii, quia vocatus Generale Capitulum venire contempsit, & Abbatem suum accedentem ad idem Monasterium non admisit, sed cum armis violenter rejecit, & eodem illic correctionis gratia properantes portis turpiter repulit obseratis, auctoritate Dei, & suæ necnon Generalis Capituli, propter inobedientiam, rebellionem, & contumaciam manifestam, ac causas alias excommunicationis vinculo innotantes, & deponentes a regimine Prioratus, Sigilla ejusdem pariter, & Conventus ejusdem Monasterii condemnando, & omnes complices suos pari excommunicationis sententia involvendo nisi infra septem dies a præsumptione huiusmodi non respicerent, & regulariter emendant. Et ne ipsius Monasterii negotia deperirent dilectum filium W. Cluniacensem Priorem præfecerunt eidem, ipsius sibi administratione concessa. Ne igitur tante præsumptionis excessus remaneant incorrecti discretioni vestræ per Apostolica scripta præcipiendo mandamus quatenus ad locum ipsum personaliter accedentes, & inquisita super iis plenius, & cognita veritate scientem inveneritis ita esse probatam in sepe dictum G. depositionis sententiam a Regimine Prioratus auctoritate Apostolica confirmantes, & approbantes nihilominus, quod de substitutione Prioris, & Sigillorum damnatione per præfatos Diffinitores est factum excommunicationis sententiam in præfatum G., ac ejus complices promulgatam faciat appellatione postposita usque ad satisfactionem condignam firmiter observari, contradicentes quoslibet, aut rebelles, sive Monachi, vel Clerici fuerint, sive Laici per Censuram Ecclesiasticam sublato cuiuslibet contradictionis, & appellationis obstaculo compefcendo. Et quoniam audivimus præfatum Gaufridum multas sibi pecunias congregasse, volumus nihilominus, & mandamus quatenus ad resignationem earum per distributionem Ecclesiasticam appellatione remota compellatis eundem, facientes ipsas pecunias in solutionem debitorum converti, vel in aliam utilitatem Monasterii memorati. Eos vero quos excommunicatos confiterit temere celebrasse divina poena canonica percellatis. Testes autem, qui fuerunt nominati &c. usque subtraxerint, per censuram eandem appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Nullis literis veritati, & justitiæ præjudicantibus a Sede Apostolica impetratis. Quod si non omnes &c. duo vestrum &c.

Datum Signiæ quarto Kalendas Julii Pontificatus nostri Anno decimoquinto.

Dat. die 28. Junii 1213. Pont. An. XV.

Con-

X C.

Conceduntur Privilegia nonnulla Dominis Castri Scuriæ quod de speciali Sedis Apostolicæ jure esse declaratur.

Ibid. Epist. 188. Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Nobilibus Viris Viviano, Gaillardo, & aliis Dominis Scuriensis Castri.

Castrum Scuriæ juris S.R. E.

Manifestum est Castrum quod Scuriæ dicitur temporibus Sanctæ memoriæ antecessoris nostri felicis recordationis Sergii Papæ cognovimus regia liberalitate per manus ejusdem Beato Petro quondam fuisse collatum, & a Vediano quondam ejusdem Castri Domino memorato prædecessori nostro Papæ Sergio per innovationem sub annuo censu decem solidorum Raimundensis moneta fuisse recognitum, & oblatum. Idem etiam Castrum Humbertus Raymundus, & Sicardus Domini ipsius loci prædecessori nostro Beate memoriæ Papæ Calisto, & per manum ipsius Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ recognoverunt, & obtulerunt. Nos itaque eorundem antecessorum nostrorum Sergii, Calisti, Innocentii, & etiam Adriani Romanorum Pontificum, qui Castrum ipsum ad jus, & proprietatem Beati Petri pertinens sub Sedis Apostolicæ protectione, ac munimine receperunt vestigiis inherentes præfatum Castrum sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communitimus, statuentes, ut neque Comiti, neque alicui personæ facultas sit ipsum Castrum auferre, minuire, infestare, vel suis usibus vendicare; sed quietum, & integrum vobis in fide Catholica, & fidelitate Apostolica permanentibus sicut a jam dictis prædecessoribus nostris, & a nobis concessum est sub Beati Petri jure, ac defensione consistat, sane si quis vestrum gravius aliquid, quod absit forte commiserit pro ejus culpa sicut a præfato prædecessore nostro Alexandro Papa statutum est, nisi, & alii ejusdem iniquitatis participes fuerint ipsi, & honores eorum minime a divinis interdantis officiis, quod & de subiectis militibus vestris præcipimus observari, statumus etiam, ut nulli nisi Dominis, & hominibus ejusdem Castri liceat infra terminos tenimenti vestri Castrum adificare, vel munitionem construere: Si qua vero Ecclesiastica seculari personæ adversus homines ejusdem Castri quarimoniam deposuerit apud Metropolitanum vestrum, vel Legatum a latere Romani Pontificis destinatum, quod justum fuerit experiri procuret. Nos autem a dilecto filio nobili viro Ademaro uno Dominorum ejusdem Castri ad nostram præsentiam accedente pro ipso Castro fidelitatis recepimus juramentum, & ab aliis per manum dilecti filii Magistri Petri Marci Subdiaconi nostri olim correctoris nostrarum litterarum, & Archidiaconi Foro-Julienensis, recelli viva voce mandamus. Si quis igitur Clericus, sive Laicus temere, quod absit adversus ista venire tenaverit, secundo tertiove communiti si non satisfactione congrua emendaverit, honoris, & officii sui patiar periculum, aut excommunicationis ultione plectatur. Qui ve-

Privilegia ejus Dominis concessa.

Innocentius juramentum fidelitatis accipit.

Delegatis Apost. mittitur cognitio cause, & confirmatio sententie in Prioratu de Charitate lata.

X C I.

ro conservator extiterit Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus gratiam consequatur.

Datum Laterani tertio Idus Novembris Pontificatus Nostri Anno decimoquinto.

Dat. die 11. Novembris 1213. Pont. An. XV.

Universis Cluniacen. Ordinis Abbatibus, & Prioribus ut Monasteria eorum gubernationi commissa reformare studeant.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Abbatibus & Prioribus Cluniacen. Ordinis ad Generale Concilium convenientibus salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ex Regula Vauca.

Si diligenti meditatione pensabitis, qualiter vita Monastica sub primis Ordinis Patribus pullulavit, & palmites longe lateque producens ad mortifera circumquaque venena pellenda flores bonorum operum protulit, & boni nominis effudit odores; pervigili cura studebitis eorum inhærente vestigiis, per quos in deserto Mundi hujus plantata est, & fructificavit in pluribus Vitis monasticæ honestatis. Hi nimirum monastica frugalitate contenti, & optimum ponentes in paupertate principium assequuti sunt in Domino totius sufficientiæ complementum, Ecclesiarum Prælati acceptante Reges, & Præfides vita, ac merito gloriosi. Nunc autem quod merentes dicimus & si non a cunctis in omnibus a plerisque tamen ex vobis in pluribus dicitur declinatum in tantum, quod vestri Ordinis Regulam manu nimis avida colligentes ubi forsitan non sparsistis, dum loculos proprios replere nitimini, bona Ecclesiarum, quæ vestro committuntur regimini vacuatis sic ambitioni vacantes, quod in locis quibus præfatis terrene paupertatis opes queritis non opem impenditis consilii salutaris. Ecce inter alia loca vestra Præfidentium culpa depressa Prioratus de Charitate, qui olim in spiritualibus florens in temporalibus abundat tanta corruptela marcescit, & tam arida deprimitur paupertate, quod nisi aliorum relevetur auxilio, vix adjicere poterit ut resurgat. Alias etiam sicut accepimus tam in vobis, quam aliis curæ vestræ commissis adeo perniciosi facti estis exemplo, quod antiquis Patribus loco tantum, & habitu non prærogativa virtutum videmini successisse, sed eo plures contagio corruptionis inficitis, quo pluribus illi, quorum loca tenetis correctionis exempla vitæ magisterio exhibebant. Ne vero indigne illorum privilegiis gauderis, quorum non servatis in moribus disciplinam, per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus incipientes facere quod pollitis liberius edocere, in vobis, & subditis hæc, & his similia corrigatis, tantoque plus luceant opera vestra bonam Hominibus, ut glorificent Patrem vestrum, qui est in Coelis, quanto magis mala præterita, facti evidentia publicavit, & ubi major ruina præcessit, ibi majoris reparationis sollicitudo sequatur, & damnum quod divulgata malitia intulit manifeste bonitatis suffragio restauretur. Quia vero integrum consuevit esse iudicium, quod

Exordium.

In Monasteriis Ord. Cluniac. disciplina.

Abbatibus mandatur disciplina.

Capitulum generale quod liber anno tenendum.

Dat. die 17. Martii 1214. Pontif. Anno XVI.

Ex Baluz. lib. XVI. Epist. 28.

Exordium.

Utilitates ex Sacro Bello deductæ.

quod plurimorum sententiis confirmatur, & quæ profectum communem respiciunt, tractari solent melius in communia annoatim interesse Capitulo Generali omni occasione postposita studeatis, quæ ibidem secundum Deum, & Beati Benedicti Regulam fuerint instituta firmiter servaturi, & tam in his, quam in aliis dilecto filio Abbati Cluniacen. tamquam devoti filii Patri, & membra convenientia capiti obedientiam, & reverentiam debitam impendentes, circa reformationem Prioratus de Charitate manum auxilii & consilii apponatis, tantaque in præmissis diligentia vigiletis, quod nec in vobis per culpam, nec in subiectis per negligentiam offendentes corrigatis imposterum, quod in præterito commissistis. Vos denique filii Abbates super vobis ipsis, & credito vobis grege taliter vigilare procuretis extirpando vitia & plantando virtutes, ut in novissimo districti examinis die coram tremendo Iudice qui reddet unicuique secundum opera sua dignam, possitis reddere rationem.

Datum Laterani Idibus Martii, Pontificatus nostri anno sextodecimo.

X C I I.

Ad universos Christianos fideles per Maguntinam Provinciam constitutos de negotio Terræ Sanctæ.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis Christianis fideles per Maguntinensem Provinciam constitutis.

Quia major nunc instat necessitas quam unquam extiterit, ut Terræ Sanctæ necessitatibus succurratur, & de successu speratur major quam unquam provenit utilitas proventura, ecce resumpto clamore clamamus ad vos, & pro illo clamamus qui moriendo voce magna clamavit in Cruce, factus obediens Deo Patri usque ad mortem Crucis, clamans, ut nos ab æternæ mortis eriperet cruciati, qui clamat etiam per seipsum, & dicit, si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Ac si diceret manifestius: Qui vult me subsequi ad Coronam, me quoque subsequatur ad pugnam, quæ nunc ad probationem proponitur universis. Poterat enim Omnipotens Deus terram illam, si vellet, omnino defendere, ne in manus traderetur hostiles. Possit & illam, si vellet, de manibus hostium facile liberare, cum nihil possit ejus resistere voluntati. Sed cum jam superabundasset iniquitas, refrigescere charitate multorum, ut fideles suos a fomno mortis, ad vitæ studium excitaret, agonem illis proposuit, in quo fidem eorum velut aurum in fornace probaret, occasionem salutis immo salvationis causam præstando; ut qui fideliter pro ipso certaverint, ab ipso feliciter coronentur; & qui ei noluerint in tanta necessitatis articulo debita servituti impendere famulatum, in novissimo districti examinis die justam mereantur damnationis sententiam sustinere. Oh quanta jam provenit utilitas ex hac causa: quam multi conversi ad poenitentiam pro liberatione Terræ Sanctæ mancipaverunt se obsequio Crucifixi, & quasi per agonem

martyrii Coronam gloriæ sunt adepti, qui forte in suis iniquitatibus petiissent, carnalibus voluptatibus, & mundanis illecebris irretiti: Vetus est hoc artificium Jesu Christi, quod ad suorum salutem fidelium diebus istis dignatus est innovare. Si enim Rex aliquis temporalis a suis hostibus ejiceretur de Regno, nisi Vassalli ejus pro eo non solum res exponerent, sed personas, nonne cum Regno recuperaret amissum, eos velut infideles damnaret, & excogitaret in eos incogitata tormenta, quibus perderet male malos? Sic Rex Regum Dominus Jesus Christus, qui corpus & animam, & cætera vobis contulit bona, de ingratitude vitio & infidelitatis crimine vos damnabit, si ei quasi ejecto de Regno, quod pretio sui sanguinis comparavit, neglexeritis subvenire. Sciat ergo se culpabiliter durum, & dure culpabilem quicumque in hoc necessitatis articulo suum negaverit obsequium. Redemptori. Nam & quomodo secundum præceptum divinum diligit proximum sicut seipsum qui scit fratres suos fide ac nomine Christianos apud perfidos Sarracenos ergastulo diri Carceris detineri, ac jugo deprimi gravissimæ servitutis, & ad liberationem eorum efficacem operam non impendit, transgrediendo illius naturalis Legis mandatum, quod Dominus in Evangelio declaravit: Quæcumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. An forte nescitis, quod apud illos multa millia Christianorum in servitute, ac carcere detinentur, qui tormentis innumeris cruciantur: & quidem omnes pene Sarracenorum Provincias usque post tempora Sancti Gregorii Christiani Populi possederunt; sed ex tunc quidam perditionis filius Machometus pseudopropheta surrexit, qui per seculares illecebras, & voluptates carnales multos a veritate seduxit: cujus perfidia est usque ad hæc tempora invaluerit, confidimus tamen in Domino, qui jam fecit nobiscum signum in bonum, quod finis hujus Bestiæ appropinquet, cujus numerus secundum Apocalypsin Johannis intra sexcenta sexaginta sex clauditur, ex quibus jam pene sexcenti sunt anni completi. Certe præter priores injurias grandes & graves Redemptori nostro pro nostris offensis a perfidis Sarracenis illatas, nuper in Monte Thabor, ubi discipulis suis futura glorificationis speciem demonstravit, iidem perfidi Sarraceni quamdam munitionis arcem in confusionem Christiani nominis erexerunt, per quam Civitatem Accon sibi valde vicinam de facili cogitant occupare, ac deinde sine omni contradictionis obstaculo residuum terræ hujus invadere, cum sit viribus & opibus penitus desituta. Eja igitur, dilectissimi filii, dissensiones & æmulationes fraternas in pacis & dilectionis federa commutantes, accingimini ad obsequium Crucifixi, non dubitantes pro illo res exponere, ac personas qui pro vobis animam suam posuit & sanguinem suum fudit, certi pariter & securi quod si vere poenitentes fueritis, per hunc temporalem laborem, quasi quodam compendio, ad requiem pervenietis æternam. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordias, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi atque solvendi contulit potestate omnibus, qui laborem istum in propriis personis subierint & expensis plenam suorum peccaminum,

Professio ab Ordine discere vetat.

Sacramenta eis per Ordinarium vult administrari.

Privilegia nonnulla concedit.

Ordinis Ministrum & Fratrem eligi vult.

Clausula.

tionem, fas sit, absque Ministri sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem Ordine discedere. Discedentem vero absque communium literarum cautione, nullus audeat retinere.

§.6. Christina vero, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum vestrarum, Ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promovendi, & cætera Ecclesiastica Sacramenta, a Diocæsano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitare qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostram fretus auctoritate, vobis quod postulatis, impendat.

§.7. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina Officia celebrare.

§.8. Sepulturam præterea locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extreme voluntati, qui se illic sepelire deliberaverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, nullus obstet. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, a quibus Mortuorum Corpora assumuntur.

§.9. Obeunte vero te nunc ejusdem Ordinis Ministro, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præparatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem canonice providerint eligendum.

§.10. Paci & tranquillitati vestra paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica districtius inhiemus, ut infra clausuram locorum vestrorum nullus rapinam, seu fartum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

§.11. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Ordinem temere perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare, omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis pro futura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocæsani Episcopi canonica justitia.

§.12. Si igitur in futurum, Ecclesiastica secularive persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temere uti tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatisque suæ careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtiæ ultioni subjaceat.

§.13. Cunctis autem eidem loco suo jure servientibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. Viterbii per manum Joannis S. Mariae in Cosmedina Diaconi Card. S.R.E. Cancellarii, decimoquarto Kal. Julii, Indictione secunda, Incarnationis Dominicæ Anno MCCIX. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii Anno Duodecimo.

L X X.

Nonnulla decernit præmittenda ab iis, qui ad Hæreticorum Provincias expugnationem se accinverint, subsidiaque iis ab Ecclesiasticis præstanda sancit.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Arclateni Archiepiscopo, & Suffraganeis ejus.

Ex Baluz. lib. XII. Epist. 136.

Gloriantes hastenus in malitia & in sua iniquitate potentes destrucere tandem incipiens manus Dei, miraculose jam fecit eos de suis tabernaculis emigrare, dum eo terram populi sui misericorditer emundante, pestis hæreticæ pravitatis, quæ serpens ut caner Provinciam pene totam infecerat, mortificata depellitur, captisque in potentissima manu sua numerosis Castris & Civitatibus, quas per possessos a se Diabolus habitabat, in locis expulso, hæreticorum Spiritui paraclito per repletos ab ipso sanctum habitaculum preparatur. Super quo laudes & gratias Omnipotenti referimus, quod in una eademque misericordie suæ causa, duo dignatus est justitiæ opera exercere, ita perfidis faciendo dignam supervenire perniciem, ut quam multi fideles meritam assequerentur expulso exterminatione mercedem, cum etiam eos in solo spiritu oris sui potuisset quodcumque conterere, suorum tamen exercituum signatorum in illorum contritione dignatus sit salutis causam, immo salvationis occasionem præbere; quo nuper sub nostrorum magisterio legatorum de ipsis mirabiliter triumphante, dilectus filius nobilis Vir Simon de Monteforti, Vir utique strenuus & Catholicus, terris a quibus illi depulsi sunt provida est deliberatione profectus, ut per prudentiam ejus in his quæ gesta sunt, vel gerenda negotium pacis & fidei possit ibidem efficacius promoveri. Quia igitur etiam tanta pietatis initia prospere hucusque processerint sine tamen non sunt adhuc necessario solidata, fraternitatem vestram rogandam duximus attentius, & monendam per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus apud subditos vestros studio sedule prædicationis, & exhortationis instetis, ut ad reliquias hujus pestis penitus extirpandas, cum ad similitudinem Hydræ quæ loquax fertur fieri damno Caput, gravius possent, si neglectæ fuerint, reviviscere, tam per se, quam per sua obsequium Deo devotum, & auxilium Ecclesiæ opportunum impendant, scientes remissionem peccaminum a Deo ejusque Vicario universis indultam, qui Orthodoxæ fidei zelo successu se ad opus accinverint hujusmodi pietatis, ut eis labor tam sanctus ad operis satisfactionem sufficiat super illis offensis pro quibus cordis contritionem, & oris confessionem veram obtulerint vero Deo. Cum autem pro

Hæretici Provinciales expulsi.

Simon de Monteforti Dux Exercitus contra eosdem.

Indulgentia proposita contra eos puniatur.

Eos ab usuris liberat Innoc.

pro fraterna defensione pugnantes a fraternis debeat injuriis expediri, volumus & mandamus, ut si qui nobilium, Clericorum, seu etiam Laicorum contra pestilentes hujusmodi procedentium ad prestandas usuras juramento tenentur astricti, Creditores eorum in vestris Diocesis constitutos, cum ab ipsis fueritis requisiti, per Censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellatis, ut eos a juramento penitus absolventes, ab usurarum penitus exactione desistant. Quod si quisquam Creditorum ad solutionem ipsos coegerit usurarum, eum ad restituendas ipsas, postquam fuerint persoluta, simili Censura sublato appellationis obstaculo, coarctetis, Creditores saltem quam diligentius poteritis inducentes, ut terminos ad solutionem debitorum prefixos, donec illi labori vacaverint hujusmodi pietatis, elongent; quod si eadem retributionis eorum gaudeant participio quorum certamen tali promoverint adjuvamento. Præterea cum non absolum videatur, ut qui publicam causam gerunt, publicis stipendiis sustententur, universos Clericos per vestras Dioceses constitutos efficaciter moneatis, in remissionem sibi peccaminum suadentes, quantum cum predicta terra defertur sint, & vastata, atque ad defensionem ipsarum sumptus sint non modici necessarii, aliquotam de suis proventibus partem ad ejus sustentationem transmittant, deputatis aliquibus viris providis, & fidelibus ad eleemosynam hujusmodi colligendam, qui collectam assignent sicut predicti legati duxerint disponendum. Quia igitur apud eos districtio forsitan proficiet temporalis, a quibus super hoc spiritualis inductio non admittitur, illos qui super Judæos in vestris Diocesis permanentes habere noscuntur dominium temporale diligenter interducere procuretis, ut eos inducant, & tradita sibi potestate compellant, quod suis debitoribus in hujusmodi Dei obsequium profecturis omnino relaxent usuras, & terminos ad exsolvendum sortem prefixos, si fieri poterit, procegerit competenter.

Dat. die 11. Novem. 1209. Pont. An. XII.

Datum Laterani tertio idus Novembris Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii anno duodecimo.

LXXI.

Rex Danie suscipitur sub protectione Sedis Apostolicæ.

Id. Epist. 157.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei Illustribus Regibus, & Principibus & universis Dei Fidelibus Regno Dacie circumpositis Catholicam servavit unitatem.

Exordium.

Quanto specialius Regnum Dacie ad Romanæ Ecclesiæ noscitur jurisdictionem spectare, tanto ad conservationem ejus propensiori studio debemus intendere, quia non immerito multa reprehensione digni existeremur, si quod est juris Romanæ Ecclesiæ pateremur immitti vel turbari. Inde est quod ad exemplar felicitis recordationis Alexandri Papæ Prædecessoris nostri sub interminatione Ana-

Decretum pro Regni Danie indennitate.

Dat. die 30. Janu. 1210. Pont. An. XII.

LXXII.

Confirmatio Bonorum Ecclesiæ Senensis.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Bono Senensi Episcopo, ejusque Successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Ex Baluz. lib. cit.

In eminenti Sedis Apostolicæ specula, licet immeriti, disponente Domino constituti, fratres nostros tam propinquos, quam longe positos fraterna tenemur caritate diligere, & Ecclesiis quibus Domino militare noscuntur suam dignitatem, & justitiam conservare. Eapropter, Venerabilis in Christo frater Bone Episcopo, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua Deo auctore præesse dinosceris, Prædecessorum nostrorum felicitis memorie Coelestini, Eugenii, Anastasi, Adriani, Alexandri, & Clementis, Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, sub Beati Petri, & nostræ protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, statuentes ut Ecclesiæ Xenodochia, & Castellata cum omnibus bonis, & possessionibus, que in præsentiarum iuste Ecclesiæ tibi commissa, & legitime possidet, aut in futuram concessione &c. usque permaneat, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Baptismales siquidem Ecclesias cum Prioratibus earum atque Cappellis, que ad jurisdictionem Ecclesiæ tibi commissa pertinerent noscuntur, plebem videlicet Sanctæ Agnetis cum omnibus antiquis pertinentiis suis, Plebem de Liliano, Plebem de Lornano, Plebem de Sciata, Plebem Sancti Andrea de Bozone, Plebem Sancti Martini in Graina cum omni jure quod habes in eodem Castello, & in Villanova Plebem Sanctæ Christiane de Liciniano, Plebem de Sparena, Plebem Sancti Nazarii, Plebem de Saturniano cum omni jure quod habes in Ecclesia Sanctæ Mariæ, que est in Burgo Sancti Quirici in Ozenna, & in circumadjacentibus locis, Plebem de Oppiano, Plebem de Ancajano, Plebem de Monte Codano, plebem Sancti Georgii in Valona, Plebem Sancti Valentini, Plebem de Coppiano, Plebem Sanctæ Innocentie, Plebem de Karli, & Murlo, Plebem de Creola, Plebem Sanctæ Christiane in Cajo, Plebem de Monte Alcino, Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Burgo, Sancti Quirici, Cascianum etiam quod specialiter ad tuam gubernationem, & providentiam pertinet, titulum Sancti Angeli de Treffa, Plebem de Cortiano, Plebem de Ricensa, Plebem de Ruscia, Plebem de Pentulina, Plebem

Exordium.

Ecclesiam Senensem sub Apostolicæ protectione et bona omnia confirmat.

Decretum pro Regni Danie indennitate.

Dat. die 30. Janu. 1210. Pont. An. XII.

hem de Suvicelle, Plebem de Poliano, Plebem Sancti Justi in Casciano, Plebem de Marmoraria cum omnibus rebus, & pertinentiis earum. Castellum de Porclano, Castellum de Pognia, Castellum de Monticelo, Castellum de Fercole, Castellum de Suvicelle, Castellum de Murlo, Castellum de Creole cum arce nominis ejusdem, Castellum de Monteciano cum Curte sua, & omnibus eorum pertinentiis. Quod habes in Castello Sylvula, quod habes in Montepiscino, & in Valerano. Medietatem de Sylva, & Lacu de Verano, medietatem de Lacu, & Palude de Vajano, quintam partem de Aquatico, quartam partem decimarum, & oblationum in Ecclesiis ad jus Senensis Ecclesiæ pertinentibus, quintam partem de Monte Acutulo, qui est super Fluvium de Rufa, tertiam partem de Castello & Curte de Radi in Episcopatu Wlterrano, quartam partem de Castello & Curte de Valle aspera in Episcopatu Massanensi, cum omnibus pertinentiis partium supradictarum - Castella quoque, & possessiones, que a Traduto filio Bernardi Comitum tam in Comitatu Senensi, quam Walterrano, Florentino, & Fesulano, Senensi Ecclesiæ concessa sunt. Illud quoque dedit Adalasia de Bibiano, quod Rigertus filius Rainaldi dedit in Paterno putido, quod habes de hereditate Rolandini Longobardi, possessiones quas habes in Comitatu Castellani felicitatis, quod habes in Castello de Strove, & in Castellione, Castella & possessiones omnes quas tu, vel alius per te tenet in Comitatu Senensi, Walterrano, Florentino, Fesulano, & Aretino. Ordinationes etiam Ecclesiarum, que sunt in tua jurisdictione constituta, sicut Prædecessores tui eas habuerunt, & tu ipsas hæctenus habuisti, devotioni tuæ auctoritate Apostolica confirmamus.

Clausula.

Datum die 1. Febr. 1210. Pont. An. XII.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. usque profutura. Salva nimirum per omnia Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona hanc nostræ Constitutionis &c. usque subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura &c. usque inveniunt, Amen.

Datum Laterani per manum Johannis Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cancellarii tertio nonas Februarii, indictione tertiadecima, Incarnationis Dominice Anno millesimo ducentesimo nono, Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii Anno duodecimo.

LXXIII.

Confirmantur Primatus Ecclesiæ Toletanæ, & cetera privilegia a Pontificibus ei concessa.

Ex Baluz. lib. XIII. Epist. 5.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Roderico Toletano Archiepiscopo Hispaniarum Primati, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Exordium.

Acrosancta Romana Ecclesia, in Beato Petro Apostolorum Principe ab ipso Salvatore omnium Domino Jesu Christo, caput est Ecclesiarum omnium constituta: unde membra non deest a capite distidere, sed eminenti ratione

& supernæ provisioni capitis obedire. Moderatrix autem discretio capitis, singulorum membrorum officiosas actiones considerans, unicuique jus & ordinem a natura constitutum conservat, & quibuscumque nobilibus venustatis suæ dignitatem sine invidia sociali charitate custodit. Hac igitur ratione prudenter induci, jura nobilibus & famose Toletanæ Ecclesiæ Apostolicæ Sedis propriæ ac specialis filie conservare volentes; tuis venerabilis Frater Roderice, quem vera in Christo charitate diligimus, rationabilibus postulationibus paternæ pietatis affectu duximus annuendum. Ideoque per præsentem privilegii paginam, ad exemplar felicitis recordationis Urbani, Gelasii, Calixti, Honorii, Eugenii, Adriani, Alexandri Primi, Alexandri Secundi, Alexandri Tertii, Urbani, & Coelestini Prædecessorum nostrorum, Primatus dignitatem per Hispaniarum Regna, tibi & Ecclesiæ Toletanæ Auctoritate Apostolica confirmamus. Teque Primatem Præfules Hispaniarum respicient, & ad te referent siquid inter eos dignum exortum fuerit questione: salva tamen in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Verum personam tuam in manu nostra propensiori gratia retinentes, censemus, ut solius Romani Pontificis iudicio ejus causa si qua fuerit decidatur. Sanctæ Toletanæ Ecclesiæ præsentis privilegii stabilitate munimus. Complutensem Parochiam & Concham ei tanquam Metropoli subditas esse decernimus, cum terminis suis; Necon & Ecclesias omnes quas jure proprio ab antiquo possedisse cognoscitur confirmantes. Episcopales præterea sedes quas in præsentiarum iuste & canonice possides. Scilicet Palentiam, Segobiam, Oxoniam, Seguntiam. Reliquas vero que ab antiquis ei temporibus subiacebant, cum Dominus Omnipotens Christianorum restituerit potestati suæ dignatione misericordie, ad caput proprium referendas decreti huius auctoritate sancimus. Porro illarum Diocesis Civitatum que Sarracenis invadentibus Metropolitanas proprias amiserunt, eo tenore vestre subjectionis ditioni, ut quandiu sine propriis Metropolitanis extiterint, tibi ut proprio debeant subjacere. Ita quidem, ut in sedibus Episcopalibus liberam auctoritate nostra habeas potestatem Episcopos, in Castellis vero, & Villis Presbyteros instituere: & prout tibi Dominus administraverit ordinare, tam in his Episcopatibus qui de antiquis Ecclesiæ tue terminis esse noscuntur, quam in illis qui proprium non habuerint Metropolitanum. Si que autem Metropoles in statum fuerint proprium restituta, suo queque Diocesis Metropolitanæ restituatur, ut sub proprii regimine pastoris super divini collatione beneficii gloriatur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona; prædicta Ecclesia Toletana in præsentiarum iuste & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permanent. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ecclesiam Sanctorum Justi & Pastoris. Abbatiam Sanctæ Leocadiæ. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Tocha. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Batres. Ecclesiam Sancti Vincentii de Monte. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Valle Ecclesi-

Toletanus Archiep. Hispaniar. Primas.

Ecclesie eidem suffraganeæ.

Bona omnia ei confirmat.